

здоров'я. Метою соціальної політики має бути покращення умов життя та праці населення, що переконає населення повертатися та залишатися в країні.

Отже, від ефективності державного управління в сфері економіки напряду залежить вирішення її проблем. Наявні і потенційні загрози, з якими влада на державному та муніципальному рівні ще не стикалась, потребує значних зусиль для їх усунення, що викликає непересічних управлінських рішень. Для того, щоб зробити цей процес ефективним, уряд та місцева влада мають здійснювати цілеспрямовану політику щодо протидії комплексу ризиків на основі оперативного моніторингу загроз економічній безпеці, ефективно використовувати фінансові ресурси, проводити фіскальну політику для зниження інфляції та займатись відновленням країни, її соціально-економічного потенціалу, не очікуючи закінчення війни.

Список літератури

1. Актуальні виклики та загрози економічній безпеці України в умовах воєнного стану. Експертно-аналітична доповідь. Національний інститут стратегічних досліджень. 31.05.2023. URL: <https://niss.gov.ua/publikatsiyi/analitichni-dopovidi/aktualni-vyklyky-ta-zahrozy-ekonomichniy-bezpetsi-ukrayiny-v> (дата звернення: 25.03.2024 р.).
2. Огляд інструментів підтримки фінансової стійкості в умовах воєнного стану в Україні (01-30.06.2022). URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-instrumentiv-pidtrymky-finansovoyi-stiykosti-v-umovakh-voyennoho-2> (дата звернення: 20.03.2024 р.).
3. Індекс інфляції в Україні. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/> (дата звернення: 22.03.2024 р.).
4. Arbuzova, T. (2023). Organizational and economic mechanism of public management of ukraine economy recovery under the conditions of institutional, managerial and corruption risks. Public Administration and Law Review, (2), 18–27. <https://doi.org/10.36690/2674-5216-2023-2-18-27>

УДК: 341.323.3

ПОБЕРЕЖНІЙ А.М., студент 4 курсу спеціальності 051 Економіка
Науковий керівник – **ОДНОРОГ М.А.**, канд. екон. наук, доцент
Білоцерківський національний аграрний університет

ЕКОНОМІЧНА ІНКЛЮЗИВНІСТЬ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

В даній роботі будуть розглянуті включеність населення України у систему економічних послуг, а також її роль в системі інклюзивності. Вона обумовлена особливою увагою міжнародних організацій та появою нових проєктів з вивчення явища економічної інклюзивності.

Ключові слова: фактор, економічна інклюзивність, економічне зростання, інклюзивне зростання, індикатори доступності.

Процес економічної інклюзивності продовжує привертати увагу вчених і політиків протягом останніх десяти років. З огляду на те, що мільйони людей не мають доступу до економічних послуг у всьому світі існує потенційна втрата вкладів, заощаджень, коштів і потенціалу економіки [4].

Вона є невід'ємним елементом будь-якої успішної стратегії зростання. Систематична нерівність можливостей в рамках даної концепції є

«токсичною» для економічного зростання, оскільки вона призведе до уповільнення процесу через політичні канали або інші конфлікти. Тут варто підкреслити ідею рівності можливостей з погляду доступу до ринків, ресурсів і об'єктивного нормативного середовища для як підприємств, так і для приватних осіб.

Концепція інклюзивного зростання вимагає довгострокової перспективи, оскільки основна увага приділяється продуктивній зайнятості, а не перерозподілу прямого доходу як способу збільшення доходів для виключених груп. У короткостроковій перспективі уряди могли б використовувати схеми розподілу доходів, спрямовані на прискорення зростання, щоб пом'якшити негативні наслідки для бідних верств населення.

Складність дефініції економічної інклюзивності, а також важливість її оцінки, зумовила появу багатьох підходів до її визначення. Численні міжнародні організацій, такі як Світовий банк – він безпосередньо визначає економічну інклюзивність як той факт, що фізичні та юридичні особи мають доступ до корисних та доступних економічних продуктів та послуг, що задовольняють їхні потреби – транзакції, платежі, заощадження, кредит та страхування – і надаються відповідально [1]. Міжнародний валютний фонд, Організація економічного співробітництва та розвитку, Базельський комітет з питань банківського нагляду та інші, збирають та розраховують статистичні дані, а також аналізують показники економічної інклюзивності. Окрім цього, зараз вже сформувалися нові структури та інститути, регіонального та міжнародного рівня, робота яких направлена на підтримку та збільшення рівня економічної включеності.

Як вже зазначалося, за методологією Світового банку, кількісно економічна інклюзивність вимірюється у наявності економічного рахунку у офіційній установі. Таким чином, бачимо, що динаміка економічної включеності у світі та в Україні, зображена на рисунку 1., помітно зросла за обстежуваний період.

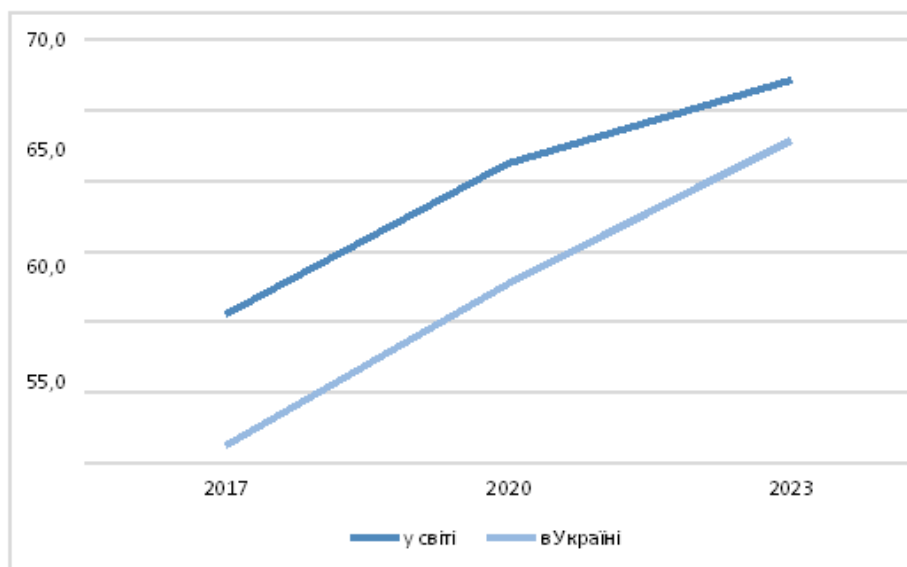

Рис. 1. Наявність рахунку у економічних установах*.

* складено автором за даними Державної служби статистики України.

Відтак, в Україні вона зросла з 41,3% до 62,9% – це є хорошим результатом, особливо зважаючи, що розрив між світовими трендом та вітчизняним зменшується. Проте викликає запитання сам факт існування цього розриву, тому що у світовий результат включено не лише показники розвинених багатих країн, а й найбідніших та найменш розвинених держав Африки, Азії, Латинської Америки тощо.

Наразі українська економіка не має іншого вибору моделі економічного зростання, аніж мобілізація всього нашого потенціалу для ефективної інтеграції у технологічну траєкторію розвитку людської цивілізації. Реалізація цього завдання на практиці потребує значних політичних рішень та економічних заходів для формування в Україні не лише дієвого інституційного середовища, а утворення законодавчо-нормативного базису, які зможуть забезпечити прискорений розвиток існуючих галузей і тих, які лише формуються [2].

Україна може похвалитися позитивним досвідом розвитку інноваційних технологій. Тому, що не лише платіжна інфраструктура стрімко розвивається, зокрема покриття банкоматами та збільшення кількості послуг через платіжні картки, а також розвиток онлайн-банкінгу, мобільних додатків та зручного клієнтського сервісу значно розширює можливості користувачів пришвидшити економічні операції. Оскільки спрощення доступу до економічних та інформаційних ресурсів, як для домогосподарств, так і для малого та середнього бізнесу є одним з ключових факторів, а розвиток економічних технологій – головним інструментом, сфокусуємося на цьому детальніше [3].

Важливо зазначити, що поліпшення економічної включеності населення України має базуватися на покращенні якості економічних послуг для наявних споживачів і розширенні надання основних послуг тим верствам, які поки взагалі не мають доступу до економічної системи. В такому розрізі ефективним інструментом підвищення рівня інклюзивності є використання економічних технологій. За прогнозами спеціалістів в найближчому майбутньому можна очікувати тренд на зростання економічних технологій за підтримки Нацбанку. Це значно розширить можливості для гравців ринку. Тому у подальшому варто зосередити увагу на імплементації економічних технологій в Україні та вивченні перспектив їх використання.

Таким чином, дослідивши особливості економічної інклюзивності як фактору економічного зростання України та напрямки її збільшення можна зробити наступні висновки.

Інклюзивне зростання – це економічне зростання, плоди якого справедливо розподіляються у всьому суспільстві, і яке створює рівні можливості у всіх сферах економічної діяльності для абсолютно всього населення. Створення можливостей по залученню в процес виробництва, в тому числі економічних ресурсів, які раніше не були залучені в економічний оборот, і перш за все – ресурсів домогосподарств.

Саме безпосередньо поліпшення економічної включеності населення України має базуватися на покращенні якості економічних послуг для наявних споживачів і розширенні надання основних послуг тим верствам, які поки взагалі не мають доступу до економічної системи. Ефективним інструментом підвищення рівня

інклюзивності є використання економічних технологій. Тому у подальшому варто зосередити увагу на імплементації економічних технологій в Україні та вивченні перспектив їх використання.

Список використаних джерел

1. Шаповал Ю.І. Використання економічних послуг населенням у світі та Україні. *Український соціум*. 2020. № 4(75). С. 34-56. URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/34_56_No-475_2020_ukr.pdf
2. Ільчук В.П., Парубець О.М., Сугоняко Д.О. Інноваційні підходи до розвитку ринку кіберстрахування в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6295>
3. Bonoli G., Shinkawa T., Anderson K. Ageing and Pension Reform Around the World: Evidence from Eleven Countries. Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA: Glensanda House. 2005. 147 p. URL: https://www.academia.edu/2620205/Pension_reform_in_Sweden_Radical_reform_in_a_mature_pension_system (дата звернення 29.04.2024).
4. Bloom D., McKinnon R. The Design and Implementation of Public Pension Systems in Developing Countries: Issues and Options. IZA Policy Paper. 2013. № 59. P. 26.

УДК: 005.332.4:615.2:339.13

ПОЛОНЧУК Л.Ю., магістрантка 1-го року навчання спеціальності

073 Менеджмент

Науковий керівник – **АРБУЗОВА Т.В.**, канд. екон. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ КОМПАНІЇ НА ВНУТРІШНЬОМУ І ЗОВНІШНЬОМУ РИНКАХ

Розглянуто особливості конкуренції на фармацевтичному ринку. Обґрунтовано напрями управління конкурентоспроможністю для забезпечення стабільності розвитку компанії в нормальних умовах та за воєнного часу.

Ключові слова: конкурентоспроможність, управління, фармацевтична компанія, ринок, конкуренція.

Управління конкурентоспроможністю фармацевтичної компанії є ключовим аспектом її стратегічного розвитку на внутрішньому і зовнішньому ринках. Таке управління вимагає постійного моніторингу ситуації на ринку, аналізу конкурентів та споживачів, гнучкості у прийнятті рішень та готовності до змін для того, щоб забезпечити стабільний розвиток компанії в умовах постійної конкуренції у галузі фармацевтики.

Для забезпечення успішності та стабільної позиції фармацевтичній компанії необхідно ретельно працювати передусім за такими напрямками: дослідження та розробки (інвестування в дослідницьку діяльність для створення нових продуктів, покращення існуючих формул та вивчення ринкових тенденцій, адже розробка інноваційних лікарських засобів дозволяє компанії забезпечити конкурентні